

privilegiato personali gaudent singulis *feriis secundis*, II. si *Missæ lecta* de Requie non impeditur ob occurrenceam Officii ix lectionum ritus duplicis majoris vel duplicis primæ seu secundæ classis, aut per festum de præcepto servandum aut per vigiliam, feriam vel octavam privilegiatam; feria autem secunda ita impedita, privilegio frui possunt *feria tertia*. Si vero hæc quoque ita impedita est, III. "per celebrationem Missarum de festo occurrenti animabus in purgatorio detentis suffragari potest iisdem indulgentiis, perinde ac si essent celebratæ Missæ de Requie in formam privilegiorum."

Hunc esse genuinum sensum hujusce facultatis, patet ex variis declarationibus S. Sedis, sc. **a.** per verba: "celebrandi Missam de Requie . . . et liberandi animas" etc. intelligi privilegium altaris, docuit S. C. de Prop. F. 23 Martii 1844¹ ad iii.;—**b.** sub diebus "impeditis Officio ix lectionum"—dies supradictos tantum intelligi, non autem duplex minus declaravit S. R. C. 4 Sept. 1875;²—**c.** utraque die impedita privilegium acquiri per Missam diei, explicavit S. C. de P. Fide l. c. ad ii.—Difficultatem quoad duplex minus parere posset quod in Resp. S. C. de P. F. 27 Sept. 1843 ap. *Coll. Prop.* n. 911, legitur: "An per Officium novem lectionum, de quo agitur in facultate n. 20, intelligatur Officium duplex vel etiam Officium semiduplex?" ad quod eadem S. C. resp.: "Intelligitur Officium duplex; Officium vero semiduplex non nisi iis diebus quibus juxta Rubricas Missæ defunctorum celebrari non possunt."—At difficultas evanescit consideranti, responsum datum fuisse juxta quæsitum, in quo de ritu et *qualitate* festorum duplicium nullus fuit sermo.—Itaque feria secunda et hac impedita, feria tertia in duplici minori Missa de Requie *legi* potest.

NOTA 1. Facultatem "concedendi Indultum personale perpetuum altaris privilegiati ter in hebdomada, Presbyteris qui præfatum Indultum erunt petitori, ea tamen conditione, ut intuitu hujus privilegii nihil omnino præter consuetam eleemosynam percipiant,"—habet etiam noster Excellmus D. *Delegatus Apostolicus* perdurante ejus commoratione in Stat. Foed. Am. Sept.

NOTA 2. De indulto altaris privilegiati *localis* confer infra Form. C. Art. 8.

¹ *Coll. Miss.* n. 661. *Coll. Prop.* n. 1128.

² Gard. n. 5629; Wapelh. n. 33.

ARTICULUS XXI.

"TENENDI ET LEGENDI, NON TAMEN ALIIS CONCEDENDI, PRÆTERQUAM, AD TEMPUS TAMEN, IIS SACERDOTIBUS, QUOS PRÆCIPUE IDONEOS ATQUE HONESTOS ESSE SCIAT, LIBROS PROHIBITOS, EXCEPTIS OPERIBUS DUPUY, VOLNEY, M. REGHELLINI, PIGAULT-LEBRUN, DE POTTER, BENTHAM, J. A. DULAURE, *FÊTES ET COURTISANES DE LA GRÈCE*, *NOVELLE DI CASTI*, ET ALIIS OPERIBUS DE OBSCÆNIS ET CONTRA RELIGIONEM EX PROFESSO TRACTANTIBUS."¹

(F. III. a. 2; F. VI. a. 2; F. X. a. 2. Cfr. F. IV. a. 24.)

157.—Explicatio.

Limites igitur *hujus* præcise facultatis hi sunt:

I. Concedi non potest laicis nec clericis, qui non sunt sacerdotes; dicitur enim in facultate: *non tamen aliis concedendi, præterquam . . . sacerdotibus.*—Quoad laicos recurrendum ad Form. C. Art. 2.

II. Nec Sacerdotibus eam concedere, nec sibi eam sumere potest Episcopus, si agatur **a.** de libris, quorum auctores supra recensentur, aut **b.** qui *de obscænis* vel **c.** *contra Religionem ex professo* conscripti sunt.

Ad **b.** Libri *ex professo obscæni* in hac facultate eodem sensu veniunt, quo in septima Regula Indicis: intelliguntur, scilicet, "libri, qui res lascivas seu obscænas *ex professo* tractant, narrant aut docent." *Ex professo* i. e. non sufficit librum continere unum pluresve locos obscænos, sed oportet præterea ut directe (saltem implicite) ac in aliqua sui parte notabili (non in parva sui parte) morum honestatem laceat.

Ad **c.** Eodem sensu intelligendum est illud *ex professo* relate ad libros contra Religionem tractantes.

Dicitur porro: *contra Religionem* i. e. contra totam Religionem. Non sufficit igitur, ut liber totam Religionem revelatam impugnet, sed necesse est, ut etiam contra Religionem naturalem conscriptus sit; nam si auctor sarta tecta servat fundamenta Religionis naturalis, opus ejus, licet Christianæ Religionis subversivum, Episcopo et ab Episcopo permitti poterit.

¹ Ita ab. anno 1842. Cfr. *Zeitschr. f. k. Theol.* 1891, pag. 555.

“Hæc . . . conclusio,” ait Heymans,¹ “conformis est duplici, quam Roma ex privatis consultationibus recepi responsioni.”²

III. A præsentī facultate excipiendi etiam sunt libri astrologici, judiciarii ac superstitiosi *ex professo*: nam vel in *ampliori* illa facultate excipiuntur, quam habent Episcopi nostri vi Form. C. Art. 2.

IV. *Ad tempus* tantum præsens facultas concedi potest, ut in terminis habet ipsius tenor. Tempus hic opponitur perpetuitati seu tempori vitæ. Quare nihil ob stare videtur, quominus juxta modum supra n. 40 expositum usque ad revocationem concedatur.

V. Demum non omnibus indiscriminatim sacerdotibus hanc facultatem concedere potest Episcopus, sed illis tantum, “*quos præcipue idoneos et honestos esse sciat*,” ne scil. abusus et pericula animarum ex ea oriantur.—Ceterum semper etiam subintelligitur: *a.* justam et rationabilem causam existere, istos libros legendi, ut patet ex principiis de dispensationibus et ex aliis indultis hujus generis;—*b.* “gravi se præcepto teneri hujusmodi libros ita custodire, ut ad aliorum manus non perveniant.” Leo XIII. const. *Officiorum* 8 Kal. Febr. 1896 (ita in calculo Florentino, in ordinario 25 Jan. 1897) ap. *Anal. eccl.* v. p. 4 de prohibitione et censura librorum n. 26.

NOTA. 1. Vi potestatis quasi-ordinariæ Episcopi et Superiores Regularium suis respective subditis in casu particulari urgenti lectionem et retentionem librorum prohibitorum possunt concedere (cfr. n. 24, 25). Leo XIII. in const. cit. n. 25. Imo si periculum sit in mora nec pateat recursus Romam vel alio, ille, qui lectione libri hæretici ad hæreticum ex eo convincendum indiget, excusatur vi epikeiæ.³—2. De facultate Episcoporum Canadens. cfr. n. 249, ad 13, 3. quær. An ille, qui obtinuit facultatem Apostolicam legendi libros prohibitos, vi ejusdem possit etiam legere libros ab Ordinario prohibitos? Resp.—Aliqui putaverunt, affirmari posse pro casu, quo Episcopus in prohibitione juxta concessionem Pii IX in encyclica 24 Aug. 1864 Episcopis factam tanquam Apostolicæ Sedis

¹ *De ecclesiastica librorum . . . prohibitione disquisitio*, n. 344.

² *N. R. Th.* ii. p. 661, n. 58, 59.

³ *S. Alph.* vii. 283.

Delegatus processit. At negandum est prout hoc tenuit S. Congr. Indicis 6 Dec. 1895,¹ et docet Leo XIII. in const. cit.—Excipe si in apostolico indulto expressa facta fuerit potestas legendi et retinendi libros a quibuscumque damnatos.

ARTICULUS XXII.

“PRÆFICIENDI PAROCHIIS REGULARES, EISQUE SUOS DEPUTANDI VICARIOS IN DEFECTU SÆCULARIUM; DE CONSENSU TAMEN SUORUM SUPERIORUM.”

158.—Explicatio.

Parochiæ (cfr. n. 113) hic intelliguntur sæculares, quales dicuntur eæ, quæ Clericis tantum sæcularibus conferri possunt. Ejusmodi indubie eæ sunt, quæ monasterio alicui nullo modo sunt incorporatæ; at etiam illæ, quæ non *pleno* jure i. e. quoad temporalia tantum, et non etiam quoad spiritualia monasterio incorporatæ sunt, ex communi fere Canonistarum sententia dicuntur sæculares.² Cum vero beneficia sæcularia (in casu Parochiæ sæculares) Regularibus sine indulto Pontificio conferri nequeant,³ Episcopis nostris hoc Articulo indultum tribuitur, tum præficiendi Parochiis sæcularibus Regularem qua Parochum tum, casu exigente, ei deputandi qua vicarium alium item Regularem. Duplex tamen additur Clausula: I. *in defectu sæcularium*; unde vi præsentis facultatis et sine alio indulto S. Sedis Episcopi Parochiam familiæ Religiosæ in perpetuum tradere nequeunt. Traditio enim in perpetuum supponitur talis, quæ valitura sit etiam dum non deerunt sæculares;⁴ II. *de consensu suorum superiorum*; qui consensus requiritur

¹ *Ap. Mon. eccl.* vol. ix. part. i. 185 et 223 et *A. E. Rev.* xiv. 361.—Plura de jure et obligatione Episcoporum, libros, ephemerides etc. prohibendi vide ap. Arndt: *De libris prohibitis commentarii*. Pustet, 1895, n. 163 seq.

² Reiffenst. l. iii. t. v. n. 22-26, t. xxxvii. n. 1-7; DeAngelis l. iii. t. v. 19, t. xxxvii. 1, 2, 3.

³ *S. Alph.* iv. n. 84; DeAngel. l. iii. t. v. 19; Leo XIII. Const. *Romanos Pontifices*, 8 Maji 1881, § *Peracta* ap. *Acta S. Sed.* xiii. p. 489; Pyrrh. *Corr. lib.* vi.

⁴ *Cfr. C. Pl. B. III.* n. 20 ad 3.—*Smith Elem.* ed. 9. pag. 505.

non tantum, ut Parochia in posterum per Ordinem de Rectore provideatur, sed etiam ut talis vel talis ex Ordine ei præficiatur.¹

Per *Regulares*, vi hujus præcise Articuli, intelligendi sunt soli Regulares votorum solemnium. Dico: "vi hujus præcise Articuli;" nam voto speciali ac regula Religiosi etiam votorum simplicium Parochias sæculares acceptare ordinarie prohibentur.—Hac in facultate non agitur de Regularibus votorum solemnium, qui de Ordine suo abeuntes ex indulgentia Apostolica in sæculo vivere permittuntur:² hi enim specialibus subjacent dispositionibus in Indulto *secularizationis*, quod obtinuerunt, explicite aut implicite contentis.

ARTICULUS XXIII.

"CELEBRANDI BIS IN DIE, SI NECESSITAS URGEAT, ITA TAMEN UT IN PRIMA MISSA NON SUMPSE-
RIT ABLUTIONEM,—PER UNAM HORAM ANTE AURORAM ET ALIAM POST MERIDIEM,—SINE MINISTRO,—ET SUB DIO ET SUB TERRA, IN LOCO TAMEN DECENTI,—ETIAMS I ALTARE SIT FRACTUM VEL SINE RELIQUIIS SANCTORUM,—ET PRÆSENTIBUS HÆRETICIS, SCHISMATICIS, INFIDELIBUS ET EXCOMMUNICATIS,—SI ALITER CELEBRARI NON POSSIT. CAVEAT VERO, NE PRÆDICTA FACULTATE SEU DISPENSATIONE CELEBRANDI BIS IN DIE ALITER QUAM EX GRAVISSIMIS CAUSIS ET RARISSIME UTATUR, IN QUO GRAVITER IPSIUS CONSCIENTIA ONERATUR. QUOD SI HANC EANDEM FACULTATEM ALTERI SACERDOTI JUXTA POTESTATEM INFERIUS APPONENDAM COMMUNICARE, AUT CAUSAS EA UTENDI ALICUI, QUI A SANCTA SEDE HANC FACULTATEM OBTINUERIT, APPROBARE VISUM FUERIT, SERIO IPSIUS CONSCIENTIÆ INJUNGITUR, UT PAUCIS DUMTAXAT, IISQUE MATURIORIS PRUDENTIÆ AC ZELI ET QUI ABSOLUTE NECESSARIJ SUNT, NEC PRO QUOLIBET LOCO, SED UBI GRAVIS NECESSITAS TULERIT, ET AD BREVE TEMPUS EAMDEM COMMUNICET AUT RESPECTIVE CAUSAS APPROBET."

(F. III. a. 15; cfr. F. IV. a. 17; F. XI. a. 15.)

Explicatio.

Facultates hujus Art. convenienter in duabus sectionibus exponi possunt: quare

¹Cfr. Zit. *App.* p. 228 (1).

²*C. Pl. B. III. n. 65.*

§ 1. DE FACULTATE BINANDI MISSAM.

159.—Dicitur:—I. *Celebrandi bis in die . . .* non sæpius quam bis. Instructio S. C. de Prop. Fide, die 24 Maji 1870, sub 2 et 3.¹ Ob specialissimas rationes amplior facultas concessa fuit Archiepiscopo cuidam Mexicano.²

II. *Si necessitas urgeat*: necessitas tantum, non consuetudo, ratio binandi esse potest (Insfr. cit. sub n. 7): et quidem necessitas non eorum, licet Magnatorum, qui præcepto satisfacere vellent in suis privatis oratoriis (ib. sub n. 6),—nec Sacerdotis, cujus inopia ex stipendiò levabitur (ib. sub n. 8),—sed populi, qui nisi bis celebretur, *die aliquo, quo urget præceptum Sacro assistendi*, eidem assistere non poterit, idque ob raritatem Sacerdotum. Nam binatio non permittitur, quando haberi potest alius Sacerdos, per quem necessitati populi satisfiat (ib. sub n. 9), neque in festo abrogato (ib. sub n. 5), nisi ex rationibus gravibus S. Sedes id per indultum speciale concesserit,³ aut festum, licet de jure suppressum, de facto a populo celebraretur ac si non esset suppressum.⁴

Quær. 1. Quanta sufficiat populi necessitas, ut vi hujus Articuli bis in die celebrari possit?

Resp. 1. Certe sufficit ea necessitas, ob quam Ordinarii, præsentī facultate non muniti, jure communi etiam apud nos⁵ binationem permittere valent. Ordinarii autem, *jure communi*, binationem concedere non tantum possunt, sed plane debent, prout et Parochi ipsi binare tenentur, si, dum haberi non potest alius celebrans, **a.** agatur de Sacerdote, "qui *duas Parochias* obtineat, vel duos populos adeo sejunctos, ut alter ipsorum Parocho celebranti per dies festos adesse nullo modo possit ob locorum maximam distantiam:" item **b.** "quando una tantum sit Ecclesia, in qua Missa celebratur, et ad quam insimul univ-
ersus populus convenire non potest" (ib. sub n. 10 et 11).⁶—

¹*Conc. Pl. Balt. III. pag. 233 seq.; Konings Comp. tom. i. p. liv.; Lucidi vol. i. n. 378 et vol. iii. n. 43, p. 401; Act. S. Sed. vi. 546; Coll. Prop. n. 792.*

²*Acta S. Sed. xiii. p. 340 seq., xxix. p. 91.*

³*Acta S. Sedis, xii. 232.*

⁴*Act. S. Sed. vi. 567.*

⁵Ib.

⁶*C. Pl. B. III. n. 101.*